

Aan Gasloos Pijnacker-Nootdorp
(via email info@gasloospijnackernootdorp.nl)

onderwerp Beantwoording vragen bewonersgroep Gasloos Pijnacker-Nootdorp
nadere informatie Erik Bulten
verzenddatum datum
zaaknummer 1437586
briefnummer 1285400
uw brief van 12 juni 2023
uw kenmerk

Geachte heren Wijnekus en De Ruijter,

Wij hebben uw schriftelijke vragen ontvangen op 12 juni jl. tijdens het gesprek op het gemeentekantoor. Wij betreuren het dat het tot nu toe niet is gelukt om deze vragen geheel naar tevredenheid te beantwoorden. U heeft aangegeven dat uw gesprek met de bewonersbelangenvereniging Warm Klapwijk evenmin voldoende duidelijkheid heeft gegeven.

In dit schrijven verduidelijken wij de eerder gegeven antwoorden op uw vragen in de Ontmoetingskerk (afgelopen jaar), in de gesprekken op het gemeentekantoor op 10 mei en 12 juni 2023 en in uw brief (12 juni 2023).

In uw brief van 12 juni jl. maakt u een verwijzing naar de Wet open overheid (Woo). Met een beroep op de Woo kan gevraagd worden om bestaande documenten die het bestuursorgaan (in dit geval het college) onder zich heeft voor eenieder openbaar te maken. In uw brief stelt u vragen die geen betrekking hebben op bestaande documenten, maar waar we u wel graag antwoord op geven. Daarom hebben we uw verzoek opgevat als een verzoek om informatie. Mocht u naar aanleiding van deze brief nog specifieke documenten willen opvragen door een Woo-verzoek te doen, dan kan dat uiteraard. Op onze website vindt u hiervoor een webformulier dat u met behulp van Digi-d kunt indienen (<https://www.pijnacker-nootdorp.nl/direct-regelen/melding-of-klacht/woo-verzoek/38354>).

Hieronder uw vragen met daarbij ons antwoord:

1. Welke informatie heeft de gemeente gedeeld met de bewoners voor mei 2020, datum subsidieaanvraag, zodat op basis van transparante info een keuze gemaakt kon worden?

In Klapwijk wordt al langere tijd gewerkt aan het klimaatbestendig maken van de wijk. Tijdens dat proces is enkele jaren geleden door inwoners geopperd om de wijk tegelijkertijd ook aardgasvrij te maken. Op dat moment was de enige optie een individuele all-electric oplossing. Dit bleek – gezien de staat van de woning en de isolatieopgave – niet direct haalbaar i.v.m. de veel te hoge investering. In 2020 is de gemeente gestart met het uitwerken van het Energietransitieplan. Tijdens een intensief participatietraject zijn we in alle wijken met inwoners in gesprek gegaan over randvoorwaarden voor een alternatief voor aardgas. In samenspraak met de bewoners zijn we tot de volgende randvoorwaarden gekomen:

- zo min mogelijk aanpassingen aan de woning;
- duurzaam alternatief;
- zo goedkoop mogelijke warmte voor iedereen;
- een betrouwbaar systeem met leveringszekerheid;
- een transparant proces.

Daarnaast is ook in het proces rond de Omgevingsvisie tijdens een participatietraject gesproken over duurzame opwek van energie middels bijvoorbeeld windturbines en grootschalige zonnevelden. Uitkomst hiervan is dat er in de gemeente geen ruimte is voor grootschalige windparken en zonnevelden. Dit is overigens in lijn met uw eigen onderzoek onder inwoners van Klapwijk. De omgevingsvisie is op 25 november 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. In dezelfde periode is het Energietransitieplan ook door de gemeenteraad vastgesteld. Naast het doorlopen participatietraject, was het voor inwoners ook nog mogelijk om een zienswijze in te dienen op dit plan. Het participatieverslag van de totstandkoming van het Energietransitieplan staat op het duurzaamheidsplatform www.metenergieaandeslag.nl.

Voor de volledigheid: voor de aanvraag in 2020 was nog niet formeel en definitief gekozen voor een warmtenet. De afgelopen jaren hebben we samen met de wijkbewoners en het warmtebedrijf verkend of een warmtenet haalbaar is. Een definitief besluit over de aanleg van een warmtenet wordt pas in oktober van dit jaar genomen.

2. De gemeente was voornemens om de transitie te laten plaatsvinden in 's Gravenhout, Nootdorp. Er zou een gebiedsvisie plaatsvinden en gesprekken omtrent het Energietransitieplan echter heeft niemand hierna er iets van vernomen, heel vreemd. Geruisloos is het Klapwijk geworden en tijdens een gesprek met een vertegenwoordiger van de gemeente, kregen wij als reden dat de bewoners van die wijk een goed inkomen hebben? Kunt u uitleggen waarom niet 's Gravenhout en wel Klapwijk de pilot heeft gekregen?

In zowel Klapwijk, 's Gravenhout als alle andere wijken in de gemeente zal de transitie plaatsvinden. In 2050 moeten alle wijken van Nederland van het aardgas af zijn. Omdat er in Klapwijk verschillende kansen zijn om de transitie mogelijk te maken o.a. de ambitie van de wijkbewoners zelf om van het aardgas af te gaan, een mogelijke warmtebron en PAW-subsidie konden we in Klapwijk starten. Daarnaast zijn er koppelkansen met het project klimaatbestendig Klapwijk. Dit is in andere wijken niet aan de orde. Met 's Gravenhout wordt parallel ook een proces naar aardgasvrij doorlopen. We zijn hierover in gesprek met de bewoners van 's Gravenhout. Er is regelmatig gecommuniceerd via bijvoorbeeld de Telstar en huis-aan-huisbrieven. Dit blijven wij doen. Van een 'geruisloze' switch is dus geen sprake. Overigens zitten er grote verschillen tussen Klapwijk en 's-Gravenhout, bijvoorbeeld als het gaat om het bouwjaar van woningen en bijbehorende mate van isolatie. Een collectieve oplossing zoals een warmtenet ligt in 's-Gravenhout niet voor de hand en daar wordt op dit moment ook niet over gesproken.

3. Hoe kan het dat er bij een dergelijk belangrijke transitie geen gebruik is gemaakt van een draagvlakmeting via een referendum door de gemeente?

Dat we in 2050 geen aardgas meer willen gebruiken is vastgelegd in een Europees en Nationaal Klimaatakkoord. Het helpt niet om hierover een referendum te houden onder onze inwoners omdat dit simpelweg niet ter discussie staat. Over de oplossingsrichting kan wel gesproken worden. De basis is opgenomen in het energietransitieplan en omgevingsvisie, die beide participatief tot stand zijn gekomen. De afgelopen jaren is een intensief proces met HVC en bewoners doorlopen. Op basis van beschikbare bronnen en mogelijkheden is het collectief

briefnummer 1285400

warmtenetwerk als meest geschikt naar voren gekomen. Het is nu aan de inwoners van Klapwijk om hiervan gebruik te maken, het is geen verplichting.

4. Vanaf de start van de transitie is aangedrongen door de fracties van gemeente Belangen, Eerlijk Alternatief en Trots op een draagvlakmeting echter de wethouder houdt dit stelselmatig af, wat is daar de reden daarvan?

Zie het antwoord op vraag 3. Een referendum over het aardgasvrij zijn van de gemeente in 2050 is niet mogelijk. In alle wijken worden de inwoners de komende jaren via participatietrajecten intensief betrokken bij de overstap van aardgas naar duurzame bronnen.

5. Is er voor aanvraag van subsidie voor de transitie, ingevolge van Programma Aardgasvrije Wijken – Ministerie van Binnenlandse Zaken, een plan van aanpak gemaakt?

Ja, dit plan van aanpak staat op het duurzaamheidsplatform www.metenergieaandeslag.nl en is voor iedereen te downloaden

6. Zo ja, zijn de belanghebbenden, bewoners met een eigen woning, huurders, verhuurders en netbeheerder hierbij betrokken geweest, participatie?

Ja, de aanvraag is tot stand gekomen mede naar aanleiding van verschillende participatietrajecten rond o.a. het Energietransitieplan en de Omgevingsvisie. Zie hierboven onder 1. Daarnaast hebben we over de aanvraag gesproken met de woningcorporatie en de netbeheerder.

7. Wat zijn binnen dat plan de onderzochte alternatieven voor de fossiele brandstof aardgas?

In het plan van aanpak voor de aanvraag staan die alternatieven logischerwijs niet. De alternatieven zijn onderzocht bij het opstellen van het Energietransitieplan. In dit plan zijn de volgende alternatieven onderzocht: waterstof, warmtenet, aardwarmte, restwarmte, WKO-installaties, windmolens, aquathermie en zonnepanelen. Het Energietransitieplan (incl. een samenvatting en het bijbehorende participatieverslag) staan op www.metenergieaandeslag.nl.

8. Zijn daarin meegenomen de alternatieven: waterstof, windmolens, zonneparken en dergelijke?

Ja, deze zijn daarin meegenomen. Zie ook 1. en 7.

9. Zijn er risicoanalyses gemaakt op diverse vlakken zoals volksgezondheid, milieu, drinkwatervoorziening en overige risico's?

De gemeente staat voor het belang van haar inwoners en dat vullen we op de volgende manier in. We zien warmtenetten als een belangrijke bron voor de toekomstige verwarming van onze bebouwing. Dat moet wel verantwoord. De gemeente is maar voor een klein deel van de ontwikkeling verantwoordelijk. De realisatie van een geothermiebron valt bijvoorbeeld onder de Mijnbouwwet en het grootste deel van de besluitvorming bij het ministerie van EZK. Als gemeente stellen we kaders binnen de ruimtelijke ordening en leggen deze vast in bestemmingsplannen. Momenteel mag alleen vanuit glastuinbouwgebieden geboord worden naar aardwarmte. We zijn vergunningverlener en regievoerder bij de aanleg van energie en warmteleidingen in de ondergrond op openbaar terrein. Hierbij hanteren we de bestaande

beleidsregels rondom ondergrondse infrastructuur aangevuld met afstandseisen tussen warmte- en waterleidingen. We werken lokaal en regionaal samen om warmtenetten vorm te geven en warmte te kunnen leveren in de glastuinbouw en gebouwde omgeving binnen onze gemeente. We onderzoeken voor welke woonwijken het gunstig (betaalbaar) is om op een warmtenet aan te sluiten (Energietransitieplan 2021). De gemeente adviseert het ministerie van EZK bij de Mijnbouwwet- en omgevingsvergunningen en bewaakt hierin de belangen van haar inwoners. De gemeente heeft vooroverleg met de initiatiefnemer (het bedrijf dat de aardwarmte of een warmtenet wil gaan exploiteren) over locatiekeuze en inrichting daarvan. HVC vraagt bij de realisatie vergunningen aan en voegen benodigde analyses toe.

10. Na welke overwegingen is de gemeente tot het besluit gekomen dat geothermie de ultieme vervanger is voor aardgas? Ondanks de minder goede ervaringen welk zijn opgetreden bij tuindersbedrijf Ammerlaan. Tijdens de proefperiode zijn er onregelmatigheden opgetreden met de aanvoerbuizen welk het warme water naar de oppervlakte moet brengen. Hierbij kwamen niet gewenste stoffen/materialen naar boven welke niet milieuvriendelijk waren. Het bedrijf is 2 jaar wederom operationeel geweest met aardgas tot het probleem was opgelost.

De gemeente is niet tot de conclusie gekomen dat geothermie in het algemeen de ultieme vervanger is van aardgas. Wel kan geothermie in specifieke situaties de oplossing zijn voor de opgave waar we voor staan: aardgasvrij in 2050. Dit hangt onder andere af van het bouwjaar, woningtype en isolatiewaarde van de woningen in de betreffende buurt. In Klapwijk zijn er omgevingsfactoren die ervoor zorgen dat een warmtenet het geschikteste alternatief is voor aardgas.

11. Tijdens de inloopmogelijkheden en digitale vergadering geeft de programmamanager ook tegenstrijdige antwoorden. Op de vraag over waterstof werd deze weggewuifd onder de noemer "landelijk en regionaal is afgesproken daar geen gebruik van te maken dat is voor de industrie". Terwijl in dezelfde maand mei van 2020 Stad aan 't Haringvliet een aanvraag heeft ingediend voor transitie subsidie. Met wie is dan afgesproken om geen gebruik te maken van waterstof?

De Rijksoverheid heeft bepaald dat er geen waterstof beschikbaar komt voor gebouwen die elektrisch of via een warmtenet verwarmd kunnen worden. Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-energie/overheid-stimuleert-de-inzet-van-meer-waterstof>. In Stad aan 't Haringvliet zijn de omgevingsfactoren totaal anders dan in Pijnacker-Nootdorp. Belangenvereniging Warm Klapwijk heeft uitgebreid en onafhankelijk uitgewerkt waarom waterstof in Klapwijk geen optie is. Zie www.warmklapwijk.nl.

In de tekst in uw brief staat geen vraag. Toch een korte toelichting: De situatie incl. de producten en diensten in Klapwijk zijn niet te vergelijken met de voorbeelden die u noemt. Eteck speelt in Klapwijk geen rol. HVC is geen commercieel maar een publiek bedrijf zonder winstoogmerk.

13. HVC is het bedrijf waarmee de gemeente een intentieverklaring heeft getekend. Zijn er ook nog andere gelijke bedrijven in beeld geweest om te vergelijken met uitzondering van één bedrijf die wel de warmte naar koven kan brengen maar geen aansluitingen tot achter de voordeur?

Als eerste is een afweging gemaakt of een warmtebedrijf publiek of privaat moet zijn. De gemeenteraad heeft in september 2021 besloten om met een publiek bedrijf de business-case te

briefnummer 1285400

verkennen. (zie hiervoor besluitvorming op de gemeentelijke website) De gemeente is samen met Belangenvereniging Warm Klapwijk met twee publieke warmtebedrijven binnen de gemeente in gesprek gegaan: HVC en Netverder. We hebben voor HVC gekozen omdat zij de totale exploitatie van het warmtenet aanbieden en al veel ervaring hebben. HVC is een duurzaam energie- en afvalbedrijf van 48 gemeenten en 8 waterschappen, waaronder Pijnacker-Nootdorp. HVC heeft eerder warmtenetten aangelegd in Dordrecht, Hoorn, Gorinchem, Sliedrecht en in het Westland. De gemeenteraad heeft in mei 2022 hiertoe besloten.

14. Waaruit blijkt dat HVC het beste bedrijf is voor de bewoners en niet een concurrent? In Hendrik-Ido-Ambacht blijkt uit berichten in het AD, van april jl., dat HVC is gestopt met het al aangelegde warmtenet vanwege de nieuwe regels voor nieuwbouwwoningen. Volgens het bericht blijkt dat aanleg van een dergelijk warmtenet hoge kosten met zich meebrengt.

Zie ook 13. Er is bewust gekozen voor een publiek bedrijf. Daarbij heeft HVC al ervaring met warmtenetten. De situatie in Hendrik-Ido-Ambacht is niet vergelijkbaar met die van Pijnacker-Nootdorp / Klapwijk. In Klapwijk is geen sprake van nieuwbouwwoningen.

15. Hoe gaat voorkomen / garanderen worden dat HVC geen Eteck 2.0 gaat worden?

Zie onze reactie bij vraag 12. De voorbeelden die u noemt zijn onvergelijkbaar. HVC is een publiek warmtebedrijf zonder winstoogmerk. Het bedrijf is eigendom van de aangesloten gemeenten en waterschappen. Deze overheidspartijen – waaronder Pijnacker-Nootdorp – zijn aandeelhouder en besluiten over belangrijke veranderingen. Daarbij is de prijs van warmte via een warmtenet aan regels gebonden (via o.a. de Warmtewet en de ACM).

16. De gemeente is aandeelhouder van HVC, is de keuze derhalve conform met de Europese regelgeving met betrekking tot aanbestedingen door de overheid, belangenverstrengeling?

Uiteraard handelt de gemeente binnen de geldende wet- en regelgeving met betrekking tot aanbesteding of inbesteding.

17. Een ambtenaar van de gemeente geeft tijdens een voorgaand gesprek aan dat de gemeente de partijen HVC en bewoners tot elkaar heeft gebracht en dat de gemeente daar verder buiten blijft. Hoe moet de bewoner cq. belanghebbende dat interpreteren?

HVC en de individuele bewoners sluiten – wanneer de individuele bewoners daarvoor kiezen – een contract voor aansluiting op het warmtenet en de levering van warmte. De gemeente Pijnacker-Nootdorp blijft betrokken als belangenbehartiger van de inwoners.

18. Tijdens datzelfde gesprek was onze vraag hoe door de gemeente om te gaan met de bewoners van een huurwoning? Antwoord was dit is voor de verhuurder om te delen met de huurder en niet voor de gemeente. Maar in wiens voordeel is dit antwoord, voor de gemeente – een ruimer percentage behalen voor de doelstelling aanleg warmtenet of de huurder een stuk hogere maandlasten?

De gemeente handelt volgens de geldende wet- en regelgeving. De verhuurder van woningen is verantwoordelijk voor aanpassingen in de woning en het informeren van huurders daarover. De verhuurder bepaalt of zij haar woningen wil aansluiten op het warmtenet. De gemeente Pijnacker-Nootdorp communiceert met alle bewoners in de wijk middels o.a. bijeenkomsten en nieuwsbrieven. De gemeente treedt niet in de juridische relatie tussen verhuurder en huurder. En de gemeente laat zich dus niet leiden door – zoals u impliceert – eventueel te behalen

'voordelen'.

19. Is in de plannen van de gemeente een oplossing opgenomen voor de maatregelen in 2026 wanneer een cv-installatie defect raakt en vervangen moet worden door een alternatief niet zijnde een voorziening met aardgas als brandstof? Bij de keuze voor waterstof is dat geen enkel probleem. Als voor de implementatie, ingebruikname van deze stof een cv-installatie defect raakt wordt deze onmiddellijk vervangen een ketel geschikt zowel voor aardgas alsook voor waterstof. Bij overschakeling naar waterstof vind er een kleine aanpassing plaats van hoogstens 3 kwartier arbeidstijd met geringe kosten voor het onderdeel. Kosten van de ketel Nifit-Bosch zijn momenteel € 2.500,00 en plm. € 1.000,00 arbeidsloon.

De woningeigenaar is verantwoordelijk voor het vervangen van de cv-ketel. Als zij besluit om over te stappen op het warmtenet, ontvangt zij een afleverset met warmtewisselaar en wordt de cv-ketel verwijderd. Het kan inderdaad zo zijn dat een cv-ketel het begeeft voor de aansluiting op het warmtenet operationeel is. In dat geval zijn er oplossingen voor de woningeigenaar om tijdelijk met een cv-ketel te overbruggen. Denk aan huren of de aanschaf van een gebruikte cv-ketel. Deze situatie is slechts zeer tijdelijk (en uitzonderlijk). Het is niet reëel om daar de keuze voor een alternatief op te baseren.

20. Als bewoners zijn wij benieuwd wat voor de gemeente plan B is bij het niet halen van het verlangde percentage voor aanleg van het warmtenet?

Mede op basis van de uitkomsten van de intensieve participatietrajecten hebben wij er alle vertrouwen in dat er genoeg inwoners zijn die willen aansluiten op het warmtenet omdat dit voor hen een goede oplossing is. Pas als blijkt dat dit niet zo is, gaan we kijken welke stappen we nog moeten zetten om Klapwijk aardgasvrij te maken.

Het door u voorgestelde waterstof is geen haalbaar alternatief voor de warmtevoorziening in de bebouwde omgeving, omdat -in onze regio- zeker tot 2035 onvoldoende groene waterstof beschikbaar is. Een collectieve warmteoplossing is wel een haalbaar alternatief voor aardgas. Sinds 2020 is de gemeente in gesprek met de inwoners van Klapwijk over de haalbaarheid van een warmtenet. HVC heeft aan een deel van de inwoners van Klapwijk een aanbod gedaan voor een aansluiting op een warmtenet. Het is nu aan die inwoners om te bepalen of zij wel of niet willen aansluiten. Zij worden hier niet toe verplicht en kunnen zelf een keuze maken. Hiermee is er vrijheid voor inwoners om een andere (individuele) oplossing te kiezen. Alleen bij voldoende deelname van inwoners wordt het warmtenetwerk aangelegd. Onze aanpak is om de bewoner zelf te laten beslissen, deze werkwijze gaat in feite verder dan een referendum.

Tot slot willen wij benadrukken dat wij graag met u in gesprek blijven, en zijn bereid om uw vragen ook in de toekomst te beantwoorden. We adviseren u om ook gebruik te maken van de deskundigheid van de bewonersbelangenvereniging Warm Klapwijk, die de afgelopen jaren kritisch heeft meegedacht over het proces en de oplossingsrichting.

Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met Erik Bulten, programmamanager Duurzaamheid via e.bulten@pijnacker-nootdorp.nl.

Hoogachtend,
het college van Pijnacker-Nootdorp,

briefnummer 1285400

Annelies Kroeskamp
secretaris

Björn Lugthart
burgemeester